

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

PLASTİK KULLANIMINI VE ATIKLARI AZALTMA POLİTİKASI

POLİTİKANIN AMACI

Bu politika, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) kampüslerinde plastik atık oluşumunu en aza indirmek amacıyla hazırlanmıştır. Politika, mevcut plastik atıkları doğru biçimde ayrıştırmak ve geri dönüştürmek; plastik kullanımını azaltıcı politikalar geliştirmek, eğitim-öğretim faaliyetleri, satın alma süreçleri ve tüm operasyonlarda döngüsel ekonomi ve sürdürülebilirlik ilkelerini uygulamak; paydaşları bilinçlendirerek çevresel, ekonomik ve sosyal açıdan kalıcı bir farkındalık yaratmayı hedefler.

POLİTİKANIN İLGİLİLİĞİ

İlgili Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) Kriteri:

- SKA 11 (Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar)
- SKA 12 (Sorumlu Üretim ve Tüketim)
- SKA 13 (İklim Eylemi)

İlgili Metrikler:

- THE Impact Rankings
- UI GreenMetric

POLİTİKA KAPSAMI

Bu politika, KTÜ'nün tüm akademik ve idari birimlerinde, yemekhane ve kantinlerde, laboratuvarlarda, kütüphane ve spor tesislerinde, açık alanlarda, öğrenci kulüplerinin etkinliklerinde ve üniversite tarafından yürütülen tüm lojistik ve satın alma süreçlerinde plastik atıkların azaltılmasını ve yönetilmesini kapsar.

- **Hedef Kitle:** KTÜ öğrencileri, akademik ve idari personel, ziyaretçiler, taşeron ve tedarikçiler.
- **Uygulama Alanları:** Tüm KTÜ yerleşkeleri; yemekhane/kantin ve kafeteryalar; ofisler, derslikler, araştırma laboratuvarları; kütüphane ve sosyal tesisler, spor tesisleri; açık alan etkinlikleri ve depo alanları.

TEMEL İLKELER VE YASAL DAYANAKLAR

KTÜ, plastik atıkların azaltılması konusunda şu temel ilkelere bağlıdır;

- **Kaynakta Azaltım ve Önleme:** Plastik kullanımı satın alma aşamasından itibaren en alt düzeyde tutulur; gereksiz kullanım engellenir.
- **Ayrı Toplama ve Geri Kazanım:** Plastik atıkları kaynağında diğer atıklardan ayrı toplanır; ilgili plastik atık kutularında biriktirilir ve lisanslı geri dönüşüm tesislerine teslim edilir.
- **Yeniden Kullanım:** Uygun olduğu yerlerde plastik yerine cam, metal, kâğıt gibi geri dönüştürülebilir veya biyolojik olarak parçalanabilir alternatiflerin tercih edilmesi; yeniden kullanılabilir ekipmanların kullanımı desteklenir.
- **Sürdürülebilir Tedarik:** Satın alma süreçlerinde plastik ambalaj ve malzeme kullanımı en aza indirilir; tedarikçi sözleşmelerine plastik azaltım ve geri dönüştürülebilir malzeme şartları eklenir.
- **Eğitim ve Farkındalık:** Üniversite bünyesindeki tüm paydaşlara düzenli eğitimler, seminerler ve kampanyalar yoluyla plastik atık azaltımı konusunda farkındalık kazandırılır.
- **Bilimsel Destek ve Sürekli İyileştirme:** Sıfır Atık Koordinatörlüğü ve ilgili akademik birimlerin katkısıyla politika uygulamaları düzenli olarak izlenir, değerlendirilir ve güncellenir.

- **Yasal Dayanaklar:** 2872 sayılı Çevre Kanunu; Sıfır Atık Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat; KTÜ Sıfır Atık Yönergesi, KTÜ'nün Stratejik Planı.

SORUMLULUKLAR VE ROLLER

Uygulayıcı Birimler:

- **Sıfır Atık Koordinatörlüğü/Komisyonu:** Politika uygulamalarını planlar, koordine eder ve izler; atık toplama ve geri dönüşüm süreçlerini yürütür ve denetler.
- **İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı:** Satın alma süreçlerine plastik atık azaltım kriterleri ekler; geri dönüştürülebilir veya plastik içermeyen alternatiflerin tercih edilmesini sağlar.
- **Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı (SKS):** Yemekhane ve kantinlerde plastik tüketimini azaltan uygulamaları hayata geçirir; plastik kaplar yerine çok kullanımlık servis ekipmanlarını kullanır.
- **Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı (YİTDB):** Plastik atık kutularının sayısını ve erişilebilirliğini artırır; su sebili ve doldurulabilir sistem altyapısını kurar ve bakımını yapar.
- **Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı:** Plastik ambalaj kullanımını azaltmaya yönelik çalışmaları yürütür; kullanıcılara plastik içeriksiz kaynak ve hizmet sağlar.
- **Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü:** Farkındalık kampanyaları yürütür; plastik atık azaltım politikasını iç ve dış paydaşlara duyurur.
- **Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ve Öğrenci Kulüpleri:** Öğrenciler için plastik atık azaltımını destekleyen etkinlik ve projeler geliştirir; yeni öğrencilere oryantasyon programlarında politika hakkında bilgi verir.
- **Personel Daire Başkanlığı:** Akademik ve idari personel için eğitim ve farkındalık etkinlikleri organize eder.

İzleme Birimleri ve Sorumluları:

- **Rektörlük ve Senato:** Politikanın resmi onayını verir ve gerekli denetimleri yapar. Politikaya yönelik hedeflerin kurumsal önceliklere uygun şekilde gerçekleştirilmesini gözetir.
- **Araştırma Koordinatörlüğü:** Politikanın uygulanma sürecini izler, performans göstergelerine ilişkin verileri toplar ve raporlar. Sürdürülebilirlik Birimi, UI GreenMetric ve THE Impact Rankings gibi sürdürülebilirlik endeksleri için gerekli verileri toplar/sağlar. Ayrıca politika kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçlarını analiz ederek iyileştirme önerileri geliştirir.
- **Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (SGDB):** Uygulama sonuçlarının değerlendirilmesini ve politika hedeflerinin stratejik planla uyumunu sağlar.

UYGULAMA ADIMLARI

1. **Başlangıç Envanteri ve Hedef Belirleme:** Kampüs genelinde her birimde kullanılan plastik ürünlerin yıllık tüketim miktarları tespit edilir (Satın alma ve atık verilerinden). Bu envanter doğrultusunda azaltım hedefleri belirlenir.
2. **Planlama ve Tasarım:** Plastik ürünlerin yerine kullanılabilir yenilenebilir ve tekrar kullanılabilir alternatifler belirlenir. Kantin, yemekhane, ofisler, öğrenci etkinlikleri gibi alanlarda uygulanacak dönüşüm planı hazırlanır. İlgili birimler arası koordinasyon sağlanır.
3. **Uygulama ve Dönüşüm:** Kampüs genelinde plastik ürünlerin kullanımının azaltılması için çalışmalar yürütülür; yemekhane ve kantinlerde plastik bardak, tabak, kap ve çatal-bıçak yerine çok kullanımlık veya geri dönüştürülebilir malzemelerin kullanımı desteklenir. Yemekhane, kantin, ofis ve etkinlik alanlarına plastik atık kutularının sayısı artırılır ve/veya mevcut kutuların bakım ve takipleri yapılır. Ayrıca; plastik ambalajlı ürünlerin satın alınması sınırlandırılır, toplu alımlarda dökme veya geri dönüştürülebilir ambalaj tercih edilir. Laboratuvarlarda plastik tüp, pipet,

petri vb. gereçlerin kullanımında azaltım ve geri dönüşüm uygulamaları gözden geçirilir; alternatif malzemeler değerlendirilir. Lisanslı geri dönüşüm firmalarıyla protokoller yapılır; toplanan plastik atıkların yetkili tesislerde geri kazanımı sağlanır.

4. **Eğitim ve Farkındalık Çalışmaları:** Personel ve öğrenciler için periyodik eğitimler, seminerler, afiş ve dijital içerikler hazırlanacak; plastik atıkların çevresel etkilerine yönelik bilinç artırılır.
5. **İzleme, Raporlama ve İyileştirme:** Uygulama sürecinde belirlenen performans göstergeleri düzenli aralıklarla izlenir. Her yıl sonunda, ilgili birimler politika uygulamasının performansı değerlendirilir ve sonuçlar raporlanır. Hedeflere ulaşılamayan konularda politika uygulamalarında gerekli düzeltmeler yapılarak süreç iyileştirilir. Elde edilen ilerlemeler ve deneyimler tüm iç ve dış paydaşlarla paylaşılır.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Gösterge	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Toplam plastik atık miktarı (ton/yıl)	2027'ye kadar %30 azaltılması	Çevre Sorunları UYGAR Sıfır Atık Koordinatörlüğü Denetim Raporları
Sarı renkli plastik atık kutusu sayısı ve doluluk takibi	2026'ya kadar kampüs genelinde kutu sayısında %25 artış; doluluk oranı yönetimi	YİTDB envanteri Çevre Sorunları UYGAR Sıfır Atık Koordinatörlüğü Denetim Raporları
Yemekhane/kantinlerde plastik servis ekipmanı kullanım oranı	2026 sonuna kadar plastik servis ekipmanı kullanımının tamamen kaldırılmasının sağlanması	Çevre Sorunları UYGAR Sıfır Atık Koordinatörlüğü Denetim Raporları
Tedarik sözleşmelerinde plastik ambalaj azaltım maddesi	2025 yılından itibaren tüm yeni sözleşmelere plastik ambalaj azaltım şartı eklenmesi	Çevre Sorunları UYGAR Sıfır Atık Koordinatörlüğü Denetim Raporları
Eğitim ve farkındalık etkinliği sayısı (yıl)	Yılda en az 4 eğitim veya farkındalık etkinliği düzenlemek	SKS ve PDB raporları

DENETİM VE RAPORLAMA

- **İzleme Sıklığı:** Performans göstergeleri yıllık değerlendirilir; tek kullanımlık ürünlerin tüketimi ile ilgili göstergeler her yıl ilgili sorumlu birimler tarafından düzenli biçimde izlenir. Göstergelerdeki değerlerin yıl içindeki değişimleri tespit edilerek gerekli önlemler zamanında alınır.
- **Raporlama Sıklığı:** Yıllık veriler, ilgili yılın bitimini takiben altı ay içinde KTÜ Sürdürülebilirlik Raporlarına işlenir ve üniversitenin web sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşılır. Dört yıllık veriler ise bir sonraki stratejik planlama dönemine girdi oluşturacak şekilde derlenir. Ayrıca, her yıl elde edilen ilgili veriler UI GreenMetric ve diğer uluslararası sürdürülebilirlik endekslerine raporlanır.
- **Dış Doğrulama:** İlgili göstergeler çerçevesinde üniversitenin performansını belgelemek amacıyla ulusal ve uluslararası sertifikasyon programlarına katılım sağlanır. Katılım programı ve kararı senato tarafından alınır. Bağımsız kuruluşlar tarafından gerçekleştirilecek denetimlerle politikanın uygulanması ve etkileri doğrulanır.
- **Revizyon Koşulları:** Belirlenen performans göstergelerinin hedeflenen değerlerin %60'ına iki yıl üst üste ulaşılamaması durumunda veya ulusal/uluslararası mevzuatlarda değişiklik durumunda;

**KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
KARADENİZ TECHNICAL UNIVERSITY
1955

politika uygulayıcı birimler tarafından gözden geçirilir, revizyon önerileri hazırlanarak politika yeniden senato onayına sunulur.

YÜRÜRLÜK

Bu politika, KTÜ Senatosu tarafından onaylandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. Üniversite birimleri, politika hükümlerine uymak ve uygulamakla yükümlüdür.